

dicat ligna præcisa de vite; nec ad revocandas oves, nec rursus ad inserenda ligna minus idoneus est Deus; quia ille summus pastor, ille verus agricola. « Et in omnem » faciem terræ dispersæ sunt; et non fuit qui requireret, » non fuit qui revocaret. Non fuit, » sed in illis pastoribus malis: « non fuit, » sed homo, « qui requireret. »

XIX. « Propterea, pastores, audite verbum Domini: Vivo » ego, dicit Dominus Deus¹. » Videte unde cœpit. Tanquam juratio est Dei, testificatio vitæ suæ. « Vivo ego, » dicit Dominus. » Mortui sunt pastores: sed securæ sunt oves, vivit Dominus. « Vivo ego, dicit Dominus Deus. » Qui autem pastores mortui sunt? Sua quærentes, non quæ Jesu Christi. Erunt ergo, et invenientur pastores non quæ sua sunt quærentes, sed quæ Jesu Christi? Erunt plane, et invenientur; plane nec desunt, nec deerunt. Videamus ergo quid dicat Dominus, qui se dicit vivere: utrum dicat ablaturum se oves a pastoribus malis, pascentibus se ipsos, non oves; et daturum se eas pastoribus bonis, pascentibus oves, non se. « Vivo ego, dicit Dominus Deus, » nisi pro eo quod factæ sunt oves meæ in comesturam » omnibus bestiis campi, eo quod non esset pastor. » Rursus pastorem dicit, et paulo ante, et nunc. Non ait, ex eo quod non sint pastores. Ovibus enim talibus male errantibus, male pereuntibus non est pastor, etsi præsens est pastor: quia et cum præsens est lux, non est cæcis lux. « Et non quæsierunt pastores oves meas, et paverunt » pastores se ipsos, oves autem meas non paverunt. »

XX. « Propter istud, pastores, audite verbum Domini. » Sed qui pastores audite? « Hæc dicit Dominus Deus: Ecce » ego super pastores, et inquiram oves meas de manibus » eorum². » Audite et discite oves Dei: a malis pastoribus inquit Deus oves suas, et de manibus eorum inquit

¹ Ezech. xxxiv, 7, 8. — ² Ibid. 9, 10.

mortem earum. Dicit enim alio in loco per eundem Prophetam: « Fili hominis, speculatorem dedi te domui » Israël: audies ex ore meo sermonem, et præmonstrabis » eis ex me. In eo cum dixerō peccatori: Morte morieris, » et non fueris locutus, ut caveat impius a via sua; ille » facinorosus in suo facinore morietur, sanguinem autem » ejus de manu tua exquiram. Tu autem si prænutiaveris » facinoroso viam ejus, ut avertatur ab ea, et non fuerit » aversus a vita sua; iste in facinore suo morietur, et tu » animam tuam liberabis¹. » Quid est, fratres? Videtis quam sit tacere periculosum? Moritur ille, et recte moritur: in impietate sua et peccato suo moritur; negligentia enim ejus occidit eum. Nam pastorem inveniret viventem, qui ait: « Vivo ego, dicit Dominus: » Sed cum fuerit negligens, non admonente illo qui ad hoc est præpositus et speculator, ut admoneat, et ille juste moritur, et iste juste damnatur. « Si autem dixeris, inquit, impio, Morte morieris, cui ego gladium fuero comminatus, et ille neglexerit vitare imminentem gladium, et » venerit gladius, et interfecerit eum; ille in peccato suo » morietur, tu autem animam tuam liberasti². » Propter hoc ad nos quidem pertinet non tacere; ad vos autem, etiam si taceamus, de Scripturis sanctis verba pastoris audire.

XXI. Videamus ergo, quia sic proposueram, utrum auferat oves a pastoribus malis, et det eas pastoribus bonis. Video eum auferentem oves a pastoribus malis. Hoc enim dicit: « Ecce ego ipse super pastores, et inquiram » oves meas de manibus eorum, et avertam ab eis, ut » non pascant oves meas; et non pascent adhuc pastores » semetipsos. » Cum enim dico, pascant oves meas; illi se pascent, non oves meas. « Avertam, ut non pascant

¹ Ezech. xxxiii, 7, etc. — ² Ibid. 3, etc.

» oves meas. » Quomodo avertit, ut non pascant oves ipsius? « Quæ dicunt, facite; quæ autem faciunt, facere » nolite¹. » Tanquam diceret, Mea dicunt, sua faciunt. Si diceret, Facite securi quod faciunt, ipsos damnabo male viventes; vobis autem parcam, quia secuti estis præpositos vestros: si hoc diceret, deterreret malos pastores, pascentes non oves, sed se. Sed quoniam terret non solum cæcum ducentem, sed et cæcum sequentem; (neque enim ait: « Cadit in foveam ducens, et non cadit sequens: » sed, « Cæcus cæcum ducens, ambo in foveam » cadunt²; » admonuit oves, et ait: « Quæ dicunt, facite; quæ faciunt, facere nolite. » Cum enim non facitis quæ faciunt mali pastores, non vos ipsi pascunt: cum autem facitis quæ dicunt, ego vos pasco: mea enim dicunt, et non faciunt. Securi, inquit, sequimur episcopos nostros. Dicunt hoc sæpe hæretici, quando veritate manifestissima convincuntur: Nos oves sumus, illi de nobis reddent rationem. Reddent plane malam de morte vestra. De morte ovium malignæ reddet malus pastor malam rationem. Numquid ideo vivit ovis, quia assignatur pellis ipsius? Increpatur pastor, quia neglexit ovem errantem, et propterea in fauces lupi irruit, ut devoraretur. Quid illi prodest, quia affert pellem signatam? Paterfamilias vitam ovium inquit. Sed ecce malus pastor attulit pellem: reddat de pelle rationem. Forte mentiturus est? Videbat desuper, qui postea judicat. Cui verba ille ficta numerat, cogitationes inspicit. Reddat pastor malus rationem de pelle ovium mortuæ. Clamavi ei verba tua, et sequi noluit: dedi operam ut a grege non aberraret, et non obtemperavit. Plane si hoc dicat, et verum dicat; (novit autem ille utrum verum dicat;) reddit bonam rationem de ove mala. Si autem inspicit Deus quia neglexit

¹ Matth. xxii, 3. — ² Id. xv, 14.

errantem, quia non quæsit pereuntem; quid prodest quod invenit pellem quam referret? Ipsam revocaret, ne pellem mortuæ demonstraret. Si ergo non bonam rationem reddit, quia non quæsit errantem; qualem reddet, qui fecit errantem? Hoc est quod dico: Si in catholica episcopus constitutus non bonam rationem reddit de ove, si non quæsierit errantem a grege Dei; qualem rationem redditurus est hæreticus, qui non solum non revocavit ab errore, sed etiam impulit in errorem?

XXII. Sed videamus, ut dixi, quomodo revocet Deus oves a pastoribus malis. Jam commemoravi: « Quæ dicunt, facite; quæ autem faciunt, facere nolite¹. » Et non vos ipsi pascunt, sed Deus: quia velint nolint pastores, ut perveniant ad lac et lanam, verba Dei dicturi sunt. Qui prædicas non furandum, furaris, dicit Apostolus ad eos qui bona dicunt et mala faciunt². Tu audi prædicantem, ne fureris: noli imitari furantem. Si furantem imitari volueris, ipse te pascit facto suo: tibi venenum subministrat, non cibum. Si vero hoc ab illo audis, quod non dicit de suo, sed de Dei; non potest quidem uva de spinis legi: (Nam et ipsa Domini sententia est: « Nemo » colligit de spinis uvam, et de tribulis ficus³:) nec ideo tamen quasi calumnieris Domino tuo, et dicas: Domine, noluisti me, quia fieri non potest, de spinis legere uvam: et rursus dixisti mihi de quibusdam: « Quæ dicunt, facite, quæ autem faciunt, facere nolite. » Nempe mala facientes utique spinæ sunt. Quomodo vis de spinis me colligere uvam verbi tui? Respondebitur, Non est illa uva spinarum: sed aliquando increscens sarmentum implicat se in sepem, et pendet uva inter densa spinarum, sed non surgit de radice spinarum. Tu si esurieris, et aliud non habes unde sumas, caute manum mitte, ne lacereris ab

¹ Matth. xxii, 3. — ² Rom. ii, 21. — ³ Matth. vii, 16.

spinis, id est, ne facta imiteris malorum; et lege uvam inter spinas pendentem, sed de vite nascentem. Ad te perveniat botri alimentum: spinis servatur ignis tormentum.

XXIII. « Et extraham oves meas, inquit, de ore eorum, et de manibus eorum: et non erunt eis adhuc in cibum¹. » Hoc et in Psalmo dicitur: « Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem, qui devorant populum meum in cibum panis²? Et non erunt eis adhuc in cibum: quoniam hæc dicit Dominus Deus, Ecce ego ipse³. » Abstuli a malis pastoribus oves meas, monendo, ut dixi, ne quod faciunt, faciant; id est, ne quod faciunt mali pastores, faciant incautæ et negligentes oves. Et quid ait? Cui dat quod illis abstulit? Forte bonis pastoribus? Non hoc sequitur. Et quid dicemus, fratres? Nonne sunt pastores boni? Nonne alio loco Scripturarum dicitur: « Et constituam eis pastores secundum cor meum, et pascent eas cum disciplina⁴? » Quomodo ergo oves, quas malis pastoribus tollit, non dat bonis; sed tanquam omnino nusquam remanserint boni, dicit: « Ego pascam? » Petro dixerat: « Pasce oves meas⁵. » Quid ergo facimus? Cum Petro commendantur oves, non ibi dixit Dominus: Ego pascam oves meas, non tu: sed, « Petre, amas me? » pasce oves meas. » An forte quia modo non invenitur Petrus, (jam enim assumptus est in requiem Apostolorum et Martyrum,) non est cui dicat securus Dominus ovium, « Pasce oves meas, » et quodam modo quasi necessitate descendit ad officium pascendi oves suas, non habens quibus commendet, nec tamen deserens? Hoc enim videtur sequi: « Hæc dicit Dominus Deus, Ecce ego ipse. » Cui dicebamus: « Qui pascis Israël, intende; qui deducis tan-

¹ Ezech. xxxiv, 10. — ² Psal. xiii, 4. — ³ Ezech. xxxiv, 11. — ⁴ Jerem. iii, 15. — ⁵ Joan. xxi, 17.

» quam oves Joseph, populum in Ægypto constitutum¹. » Jam diffusus in Gentibus Israël, ipse est Joseph. Nostis enim, quia migravit Joseph in Ægyptum: vendentibus fratribus factum est². Vendiderunt Christum Judæi: non sine causa et inter Apostolos ipse Judas venditor fuit. Cœpit esse Christus in gentibus, ibi honoratus est, ibi crevit populus ejus, non eum deserit pastor ejus. « Excita, » inquit, potentiam tuam, et veni, ut salvos facias nos³. » Plane facit, et faciet. Ait enim: « Ecce ego ipse, et inquiram oves meas; et visitabo eas, sicut visitat pastor gregem suum⁴. » Non curaverunt mali pastores: non enim suo sanguine redemerunt. « Sicut visitat, inquit, pastor gregem suum in die. » In quali die? « Cum fuerit nimbus, et nubes: » id est, et in pluvia, et in nebula. Pluvia et nebula, error sæculi hujus: caligo magna surgens de cupiditatibus hominum, et nebula valida contegens terram. Et difficile est, ut non errent oves in ista nebula: sed pastor non deserit eas. Inquirit eas, penetrat nebulam oculis acutissimis, non impeditur caligine nubium: videt, undique errantem revocat: in tantum ut fiat quod dicit in Evangelio: « Quæ sunt oves meæ, audiunt vocem meam, et sequuntur me⁵. In medio ovium dispersarum, sic inquiram oves meas, et educam eas ab omni loco, quo dispersæ sunt illic, in die nubis et nubi. » Quando difficile est eas inveniri, tunc ego inveniam. Crassa nebula est, pinguis nimbus est: oculos ejus nihil latet.

XXIV. « Et educam eas de gentibus, et colligam eas de regionibus, et inducam eas in terram earum, et pascam eas super montes Israël⁶. » Constituit montes Israël, auctores Scripturarum divinarum. Ibi pascite, ut

¹ Psal. lxxix, 2. — ² Gen. xxxvii, 28. — ³ Psal. lxxix, 3. — ⁴ Ezech. xxxiv, 12. — ⁵ Joan. x, 27. — ⁶ Ezech. xxxiv, 13.

securæ pascatis. Quidquid inde audieritis, hoc vobis bene sapiat: quidquid extra est, respuite. Ne erretis in nebula, audite vocem pastoris: colligite vos ad montes Scripturæ sanctæ: ibi sunt deliciæ cordis vestri, ibi nihil venenosum, nihil alienum; uberrima pascua est: vos tantum sanæ venite, sanæ pascimini in montibus Israël. « Et in rivis, et in omni habitatione terræ. » A montibus enim, quos ostendimus, manaverunt rivi prædicationis evangelicæ, cum in omnem terram exiit sonus eorum¹: et facta est omnis habitatio terræ ad pascendas oves læta atque fecunda. « In pascua bona pascam eas, et in montibus » altis Israël. Erunt stabula earum illic²: » hoc est, ubi requiescant, ubi dicant: Bene est: ubi dicant: Verum est, manifestum est, non fallimur. In gloria Dei requiescent, tanquam in stabulis illis. « Et dormient, » hoc est, requiescent: « Et requiescent in deliciis bonis. »

XXV. « Et in pascua pingui pascentur super montes » Israël³. » Jam dixi montes Israël, montes bonos, quo levamus oculos, ut nobis inde auxilium veniat. Sed auxilium nostrum a Domino, qui fecit cælum et terram⁴. » Ideo ne vel in montibus bonis esset spes nostra, cum dixisset: « Pascam oves meas super montes Israël: » rursus ne tu spem poneres in montibus, subjecit statim: « Ego » pascam oves meas⁵. Leva tu oculos tuos in montes, » unde veniat auxilium tibi⁶: » sed attende dicentem: « Ego pascam. Auxilium enim tuum a Domino, qui fecit » cælum et terram. »

XXVI. « Et ego requiescere faciam eas, dicit Dominus » Deus. » Sed ut requiescere faciat, primo curavit. Quod enim primo curavit, posterius dicit: « Hæc dicit Dominus Deus: Quod periit, requiram; et quod erravit re-

¹ Psal. xviii, 5. — ² Ezech. xxxiv, 14. — ³ Ibid. — ⁴ Psal. cxx, 2. — ⁵ Ezech. xxxiv, 15. — ⁶ Psal. cxx, 1.

» vocabo; et quod comminutum est, colligabo; et quod » exanime est, confortabo; et quod pingue est et quod » forte est custodiam¹. » Quod non faciebant mali pastores, se ipsos pascentes, non oves. Non ait Dominus, Constituam alios bonos pastores, qui faciant hæc: sed, Ego, inquit, faciam; oves meas nulli committam. Securi vos, fratres; securæ vos oves: nobis videtur timendum: quasi desit pastor bonus?

XXVII. Claudis sic: « Et pascam eas cum iudicio². » Vide quia sic solus pascit cum iudicio. Quis enim homo iudicat de homine? Temerariis iudiciis plena sunt omnia. De quo desperaverimus, subito convertitur et fit optimus: de quo multum præsumpserimus, subito deficit, et fit pessimus. Nec timor noster certus est, nec amor noster certus est. Quid sit hodie quisque homo, vix novit ipse homo: tamen utcumque ipse quid hodie; quid autem cras, nec ipse. Pascit ergo ille cum iudicio, dispertiens propria propriis; hæc istis, illa illis, debita eis quibus debetur hoc aut illud. Novit enim quid agat: cum iudicio pascit, quos iudicatus redemit. Pascit ergo ipse cum iudicio.

XXVIII. In propheta enim Jeremia ait: « Clamavit » perdix, congregavit quæ non peperit, faciens divitias » suas non cum iudicio³. » Contra istum perdicem facientem divitias suas non cum iudicio, pascit iste pastor cum iudicio. Quare ille sine iudicio? Quia congregavit quæ non peperit. Quare iste cum iudicio? Quia fovet quod peperit. De pastore tamen bono loquimur. Pastores boni aut non sunt, aut latent. Si non sunt, quid agimus? Si latent, quare de illis tacetur? Perdix quidem ille a quibusdam majoribus et ante nos Scripturarum tractatoribus diabolus intellectus est, congregans quæ non peperit. Non enim ille creator, sed deceptor est, faciens divitias suas

¹ Ezech. xxxiv, 16. — ² Ibid. — ³ Jerem. xvii, 11.

non cum iudicio. Non enim ad eum pertinet, quis isto, quis illo modo erret: omnes errantes vult, quibuslibet erroribus. Quam diversæ sunt hæreses, quam diversi errores, ille in omnibus vult errare homines. Non dicit diabolus, Donatistæ sint, non sint Arriani: sive hic sint, sive illic, ad eum pertinent congregantem sine iudicio. Idola, inquit, adoret, meus est: in Judæorum superstitione remaneat, meus est: deserta unitate in illam vel in illam hæresim pergat, meus est. « Congregat ergo sine iudicio » faciens divitias suas. » Sed quid sequitur? in dimidio dierum ejus derelinquent eum, et in novissimis suis erit insipiens. « Venit ille congregans undique oves suas. In » dimidio dierum ejus, priusquam sperabat, antequam » putabat, derelinquent eum, et erit insipiens in novissimis suis. » Quare in primis suis sapiens erat, et in novissimis suis fit insipiens? Audite, fratres: Dicitur aliquando in Scripturis sapientia pro astutia, abusione verbi non proprietate¹. Inde enim dicitur: « Ubi sapiens, ubi scriba, ubi conquisitor hujus sæculi²? » Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi? Et iste perdix, idem draco, idem serpens, tanquam sapiens erat, quando Adam per Evam decepit³: verum dicere putatus est, bonum consilium dare existimatus est, contra Deum creditus est. Quod vero dicitur sapientia abusione verbi et in malo, consuetudine quidem Scripturarum nostrarum, (nam quemadmodum loquantur auctores mundi, quid ad nos?) habes in eodem libro: « Erat ibi serpens sapientior omnibus bestiis⁴. » Iste sapientior omnibus bestiis, astutus et acutus ad decipiendum agnoscitur. Postea non ei creditur; et dicitur ei: Renuntiamus tibi, sufficit quod incautos primo decepisti. Ergo ita in novissimis suis erit insipiens, apertæ erunt fraudes ejus, et ideo jam fraudes non erunt.

¹ Florus ad 1 Cor. 1 et III. — ² 1 Cor. 1, 20. — ³ Gen. III, 6. — ⁴ Ibid. 1.

In novissimis suis erit insipiens, qui congregavit quæ non peperit, et fecit divitias suas non cum iudicio. Pascit contra illum Redemptor noster cum iudicio.

XXIX. Existat et aliquis hæreticus, etsi non frater diaboli, certe adjutor et filius; et ipsum dixerim perdicem contentiosum animal. Hoc enim animal, ut aucupes norunt, etiam contendendi studio capitur. Contendunt isti contra veritatem, et contenderunt ex quo se diviserunt. Modo dicunt: Contendere nolumus: quia jam capti sunt. Non habet quod dicat: Nolo contendere. O capte, aliquando certe tu eras qui primis temporibus seditionis tuæ traditores arguebas, innocentes damnabas, iudicium imperatoris quærebas, iudicio episcoporum non consentiebas, victus toties appellabas, apud ipsum imperatorem studiosissime litigabas, congregabas quæ non peperisti. Ubi est nunc cervix tua? ubi est lingua tua? ubi sibilus tuus? Certe in novissimis tuis factus es insipiens, pavisti sine iudicio. Non enim verum vis, vel de errore tuo, vel de veritate iudicare. Pascit contra te Christus cum iudicio, discernit oves suas ab ovibus non suis. « Quæ sunt oves » meæ, inquit, audiunt vocem meam, et sequuntur me¹. »

XXX. Hic invenio omnes pastores bonos in uno pastore. Non enim vere pastores boni desunt, sed in uno sunt. Multi sunt, qui divisi sunt: hic unus prædicatur, quia unitas commendatur. Neque enim vere modo ideo tacentur pastores, et dicitur pastor, quia non invenit Dominus cui commendet oves suas; tunc autem ideo commendavit, quia Petrum invenit: imo vero et in ipso Petro unitatem commendavit. Multi erant Apostoli, et uni dicitur: « Pasce oves meas². » Absit ut desint modo boni pastores: absit a nobis ut desint, absit a misericordia ipsius, ut non eos gignat atque constituat³. Utique si sunt bonæ oves,

¹ Joan. x, 27. — ² Id. xxi, 17. — ³ Florus ad 1 Cor. I.

sunt et boni pastores : nam de bonis ovibus fiunt boni pastores. Sed omnes boni pastores in uno sunt , unum sunt. Illi pascunt , Christus pascit. Non enim vocem suam dicunt amici sponsi , sed gaudio gaudent propter vocem sponsi. Idem ergo ipse pascit , cum ipsi pascunt : et dicit , Ego pasco ; quia in illis vox ipsius , in illis charitas ipsius. Nam et ipsum Petrum , cui commendabat oves suas quasi alter alteri , unum secum facere volebat , ut sic ei oves commendaret ; ut esset ille caput , ille figuram corporis portaret , id est , Ecclesiae , et tanquam sponsus et sponsa essent duo in carne una. Proinde ut oves commendaret , quid ei prius dicit , ne illi tanquam alteri commendaret ? Petre , amas me ? Et respondit , Amo. Et iterum , Amas me ? Et respondit , Amo. Et tertio , Amas me ? Et respondit , Amo¹. Confirmat charitatem , ut consolidet unitatem. Ipse ergo pascit unus in his , et hi in uno ; et tacetur de pastoribus : sed non tacetur. Gloriantur pastores : sed qui gloriatur , in Domino gloriatur. Hoc est Christo pascere , hoc est in Christo pascere , et cum Christo pascere , præter Christum sibi non pascere. Neque vero inopia pastorum , tanquam ista futura mala tempora Propheta prædicaret , dixit : « Ego pascam oves meas , » non habeo cui commendem. Etiam cum ipse Petrus erat , et cum adhuc ipsi Apostoli erant in hac carne , et in hac vita , tunc ait ille unus , in quo uno omnes unum : « Habeo alias oves , » quæ non sunt de hoc ovili ; oportet me et eas adducere , ut sit unus grex et unus pastor². » Sint ergo omnes in pastore uno , et dicant vocem pastoris unam , quam audiant oves , et sequantur pastorem suum , et non illum , aut illum , sed unum : et omnes in illo unam vocem dicant , diversas voces non habeant. Obsecro vos , fratres , ut idipsum dicatis omnes , et non sint in vobis schismata³.

¹ Joan. xxi , 15. — ² Id. x , 16. — ³ I Cor. x , 10.

Hanc vocem eliquatam ab omni schismate , purgatam ab omni hæresi , audiant oves , et sequantur pastorem suum dicentem : « Quæ sunt oves meæ , vocem meam audiunt , » et sequuntur me. »

XXXI. Nam vis nosse , hæretice , quam non habeas vocem pastoris , et periculose te sequantur oves tectum indumento ovium , et intus lupum rapacem ? Audiant vocem tuam , videamus an Christi sit. Ecclesiam quærit infirma ovis a grege aberrans , nesciens ubi sit grex , quærit quo se aggreget , quo intret. Ede vocem : audiamus , an Christi sit : audiamus , utrum agni sit , an perdicis¹. Ovis Dei gregem suum quærit : puta ovem de Oriente venisse in Africam , quærit gregem suum , incurrit in te , in basilicam tuam intrare vult ; commoveris ignota facie , vel tu , vel minister tuus , stans vel sedens ad ostium , interrogat ovem quærentem gregem suum , imo gregem Dei : cum grege suo intrare vult , ubi eum esse putat : quæris , Paganus es , an Christianus ? Respondet , Christianus : ovis est enim Dei. Quæris ne forte catechumenus sit , et irruat Sacramentis : respondet , Fidelis. Quæris cujus communionis sit : respondet , Catholicus. Christianum , fidelem , catholicum reprobas : qui sunt quos intus tenes ? Ita vero projice , reprobas. A te reprobatus , a Christo probatur. Utinam et illi qui sunt apud te , agnoscant te , et in dimidio dierum tuorum derelinquant te. Quidam fratres nostri hesterno die ierunt ad basilicam eorum : etsi ad malos fratres , tamen ad fratres. Attendite , fratres mei , quid intersit inter fiduciam veritatis , et timorem falsitatis. Quando aliquos eorum in hoc populo agnoscitis , quomodo gaudetis ? Quia in vobis ille est qui quærit quod perierat. Suggestur aliquando vobis , Audiet et discedet. Et vos , Audiat et discedat. Audiet et irridebit , Audiat et

¹ Matth. vii , 15.

irrideat. Aliquando sapiet, aliquando cognoscet: aliquando relinquatur a populo suo: remanet cum corde suo, renuntiat errori suo, gratias agit Deo suo. Illi autem quid? Qui estis? Christiani sumus. Non, sed exploratores. Et illi, Catholici sumus. Conati sunt injuriare: meliore consilio poenituit eos. Atque utinam sic poeniteat et ibi remanere, quomodo poenituit eos qui ingressi sunt injuriare. Tamen quos projecerunt? Christianos, fideles, catholicos. Quos tenuerint, nolo dicere. Quos projecerint, video: quos tenuerint, ipsi dicant.

XXXII. Dicant ergo vocem suam: videamus an Christi sit vox, an pastoris sit vox, quam sequantur oves. Sive per bonum sit vox ista, sive per malum hominem, utrum pastoris sit vox, attendamus. Quærit infirmus Ecclesiam, quærit errans Ecclesiam. Tu quid dicis? Partis Donati est Ecclesia. Ego vocem pastoris inquirō. Lege hoc mihi de Propheta, lege mihi de Psalmo, recita mihi de Lege, recita de Evangelio, recita de Apostolo. Inde ego recito Ecclesiam toto orbe diffusam, et Dominum dicentem: » Quæ sunt oves meæ, vocem meam audiunt, et sequuntur me¹. » Quæ est vox pastoris? « Et prædicari in nomine ejus poenitentiam et remissionem peccatorum per omnes gentes, incipientibus ab Jerusalem². » Ecce vox pastoris, agnosce et sequere, si ovis es.

XXXIII. Sed illi codices tradiderunt, et illi thus idolis posuerunt, ille et ille. Quid ad me de illo et illo? Si fecerunt, non sunt pastores: tu vocem pastoris edicito; quia nec de illis vocem pastoris annuntias. Tu accusas, non Evangelium; tu accusas, non Propheta, non Apostolus: de quo mihi vox ista loquitur, de illo credo; aliis non credo. Sed Acta profers: Acta profero. Credam tuis: crede et tu meis. Non credo tuis: noli credere meis. Au-

¹ Joan. x, 27. — ² Luc. xxiv, 47.

ferantur chartæ humanæ, sonent voces divinæ. Ede mihi unam Scripturæ vocem pro parte Donati: audi innumerabiles, pro orbe terrarum. Quis eas enumerat? Quis eas terminat? Tamen ut pauca commemoremus, Legem attende, primum Dei Testamentum: « In semine tuo benedicentur omnes gentes¹. » Et in Psalmo: « Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam, terminos terræ². Commemorabuntur et convertentur ad Dominum universi fines terræ; et adorabunt in conspectu ejus universæ patriæ gentium: quoniam ipsius est regnum, et ipse dominabitur gentium³. Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra⁴. Et adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes servient illi⁵. » Quis enumerare sufficiat? Propè omnis pagina nihil aliud sonat quam Christum, et Ecclesiam toto orbe diffusam. Exeat mihi una vox pro parte Donati. Quid magnum est quod quæro? Ecclesiam toto orbe diffusam, perituram fuisse dicunt. Peritura prædicta est tot testimoniis mansura? Nec una vox ista per Legem, per Prophetas, per Cantica pastoris est. Neque enim illi verum dicere sine Verbo Dei potuerunt; quod est Christus.

XXXIV. Audi vocem Verbi, et ex ore Verbi. Miratus fidem Centurionis: « Amen, inquit, dico vobis, non veni tantam fidem in Israël. Propterea dico vobis, quia multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham et Isaac et Jacob in regno cælorum⁶. Ab Oriente et Occidente multi venient: » Ecce Ecclesia Christi, ecce grex Christi: tu vide, si ovis es. Non enim te latet grex qui ubique est. Non habebis quid respondeas judici tuo, quem non vis esse pastorem tuum; non habebis,

¹ Gen. xxii, 18. — ² Psal. ii, 8. — ³ Id. xxi, 28, 29. — ⁴ Id. xcvi, 1. — ⁵ Id. lxxi, 11. — ⁶ Matth. viii, 10, 11.

inquam, quod respondeas judici tuo : « Nescivi, non vidi, » non audivi ¹. » Quid est quod nescisti? « Nec est qui se » abscondat a calore ejus. » Quid est quod non vidisti? « Vi- » derunt omnes fines terræ salutare Dei nostri ². » Quid est quod non audisti? « In omnem terram exivit sonus » eorum, et in fines orbis terræ verba eorum ³. »

XXXV. Sed recte a vobis quæritur vox Christi, vox pastoris, quam oves audiant et sequantur. Non invenitis quid dicatis, vocem pastoris non habetis. Audite, et sequimini : dimittite vocem lupi, sequimini vocem pastoris; aut date vocem pastoris. Damus, inquiunt. Audiamus. Damus et nos vocem pastoris. Audiamus. In Canticis, inquiunt, canticorum loquitur sponsa ad sponsum, Ecclesia ad Christum. Novimus Cantica canticorum, sancta cantica, amatoria cantica, sancti amoris, sanctæ charitatis, sanctæ dulcedinis. Plane volo inde audire vocem pastoris, vocem dulcissimi sponsi. Ede, si quid habes : audiamus. Sponsa, inquiunt, dicit ad sponsum : « An- » nuntia mihi quem dilexit anima mea, ubi pascis, ubi » cubas ⁴? » Et ille, inquiunt, respondet, In meridie. Manifesta tibi testimonia proferebam, non erat quemadmodum aliter interpretareris : « Postula a me, et dabo tibi gentes » hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos » terræ ⁵. Commemorabuntur et convertentur ad Dominum » universi fines terræ ⁶. » Quid est quod mihi de Canticis canticorum profers? Quod forte non intelligis. Etenim illa Cantica ænigmata sunt, paucis intelligentibus nota sunt, paucis pulsantibus aperiuntur. Tene et devote accipe aperta, ut merito tibi pandantur obscura. Quomodo eris penetrator obscurorum, contemptor manifestorum?

XXXVI. Ecce tamen ut possumus, fratres, hæc verba

¹ Psal. xviii, 7. — ² Id. xcvi, 3. — ³ Id. xviii, 5. — ⁴ Cant. 1, 6. —
⁵ Psal. ii, 8. — ⁶ Id. xxi, 28.

discutiamus : aderit Dominus, ut videatis ibi sanum intellectum. Primo, quod ab omnibus et imperitis facillime judicatur, verba ipsa male distinguunt : nunc audietis, nunc probabitis. Etenim sic se habet textus ipse lectionis. Sponsa loquitur ad sponsum : « Annuntia mihi » quem dilexit anima mea, ubi pascis, ubi cubas ¹. » Quod sponsa sponso dicat, quod Ecclesia Christo dicat, nec nos dubitamus, nec illi. Sed omnia verba sponsæ audi. Quare verbum quod adhuc sponsæ est, vis tribuere jam sponso? Omnia quæ dicit sponsa, dic : tunc respondebit sponsum. Audi evidentius hanc distinctionem quam dicturus sum, non invenies aliquid plus. « Annuntia mihi quem dilexit » anima mea, ubi pascis, ubi cubas in meridie. Ipsa ad- » huc dicit, ubi pascis, ubi cubas in meridie. » Et vide quia adhuc ipsa dicit. Sequitur enim : « Ne forte fiam si- » cut operta super greges soladium tuorum. » Puto omnes peritos imperitosque discernere genus masculinum et foemininum. Operta, quæro cujus generis sit; ab omni homine quæro, Masculini est, an foeminini? Annuntia, inquit, mihi quem dilexit anima mea. Quem, cum dicit, masculinum alloquitur, sponsum alloquitur. Quia vero foemina virum alloquitur, consequentia verba indicant : « Annun- » tia mihi, ubi pascis, ubi cubas in meridie; ne forte » fiam sicut operta. » Audi tu operta, ut fiant tibi hæc aperta. « Annuntia mihi quem dilexit anima mea, ubi » pascis, ubi cubas in meridie; ne forte fiam sicut operta » super greges sodalium tuorum. » Huc usque verba sponsæ : jam incipiunt verba sponsi de manifesto : « Nisi » cognoveris temetipsam. Agnosce evidenter foeminam. » Temetipsam, o pulchra inter mulieres : nisi cognoveris » temetipsam, o pulchra inter mulieres; exi tu in vestigiis » gregum, et pasce hœdos tuos in tabernaculis pastorum :

¹ Cant. 1, 6.